

Zápis ze školení posuzovatelů drůbeže a adeptů na posuzovatele

Školení se letos konalo ve dnech 7. až 8. března 2015 v hostelu Trim v Pardubicích. Školení zahájil předseda Sboru posuzovatelů drůbeže Ivan Pavel. Přivítal na školení zástupce z Polska a ze Slovenského svazu. Přivítal 2 nové posuzovatele drůbeže: p. Martina Loukotu a p. Vladimíra Eisenreicha. Uvedl, že letošní školení bude zaměřeno na problémy, se kterými se posuzovatelé setkávají na výstavách. Nejednotné názory na posouzení vyplývají z rozdílných výkladů standardu. Cílem je sjednocení názorů na posuzované znaky.

Přítel Jaroslav Bayer přednesl **zprávu z ústřední odborné komise**. ÚOK prosadila objednávky německých kroužků. Vyjmenoval schválené příspěvky klubům, uvedl objem vyplacené finanční podpory a výši vyplacené dotace na genetické zdroje. Byl zahájen revitalizační projekt k chovu českých slepic. Zmínil, že letos bude dotisk vzorníku, hlavně pro adepty a nové posuzovatele.

Podrobné informace ze zasedání orgánů EE přednesl Peter Žuffa. Informace o evropské výstavě je možné získat na www.metz2015.fr. Bude se konat ve dnech 13. až 15. 11. 2015 ve Francii v Metz.

V dalším příspěvku p. Pavel seznámil posuzovatele se stížnostmi týkající se nejednotnosti posuzování zakrslých kachen bílých na různých výstavách.

Přítel Pavel vysvětlil rozdíly mezi jednotlivými systémy posuzování, jejich klady a zápory. Pak se pokusil porovnat posuzování králíků a drůbeže. Počet plemen králíků je nižší než počet plemen drůbeže. Plemena králíků (cca 70) jsou vysoce prošlechtěna a vyskytují se v cca 35 barevných rázech. U drůbeže je 35 barevných rázů jen u vyandotek. Tvar těla králíka je dán tvarem těla, srst obvykle nemění typ a tvar jeho těla. U drůbeže opeření tvar těla ovlivňuje. Opeření může způsobit rozdíl v hodnocení i několika tříd. Výsledek posuzování mohou ovlivnit i podmínky – podestýlka, počet zvířat, posouzení ve voliére nebo kleci, klidná nebo rozrušená zvířata apod. U drůbeže lze s ohledem na specifika několika posuzovaných druhů předpokládat větší rozdíly v posouzení než u králíků, ale neměly by být způsobeny pochybením posuzovatelů.

Přítel Václav Nedělka seznámil přítomné s novým přijímacím řízením pro adepty na posuzovatele. Nyní je 25 adeptů, 5 z nich bude z důvodu neplnění povinností vyškrtnuto. Praktická školení budou probíhat na výstavách, teoretická školení v Kolíně.

Přítel Pavel výstižně shrnul nejčastější důvody rozdílného posouzení zvířat na výstavách:

1. Změna kvality zvířat v čase
2. Nedostatečná předvýstavní příprava a drezura zvířat
3. Rozdílné podmínky posouzení
4. Konkurence zvířat na výstavě
5. Nesprávné pochopení posuzovatelského systému
6. Neznalost standardu, nejasný výklad.
7. Posuzování je subjektivní, standard umožňuje různý výklad.
8. Vědomé nedodržování standardu. Chci zvířeti pomoci. Vzácné plemeno. Úmyslné neuvádění vad. Brak musí zůstat brakem.

Dále se věnoval definici standardu a výkladem standardů. **Standard** je soubor znaků a vlastností plemene (rázu), které charakterizují dané plemeno (ráz) a současně je odlišují od jiných plemen (rázů). Z 90 % jde o znaky dědičné. Jde o chovný cíl kvality plemene jako celku a jednotlivých dílčích znaků a vlastností. V dané době jsou standardy v populacích jednotlivých plemen naplněné v nestejně míře. Pro objektivní posouzení (stanovení odpovídající přiměřené míry tolerance) by měl posuzovatel vědět, v jaké fázi šlechtění se plemeno nachází a do jaké míry plemeno jako celek a jeho jednotlivé znaky odpovídají standardu. Čím je plemeno prošlechtěnější, tím je potřeba stupňovat nároky.

Dále přítel Pavel charakterizoval nejčastější **posuzovací systémy**:

- Popisné (německý, evropský) jsou založeny na slovním hodnocení zvířat, jehož výsledek vychází z poměru zjištěných předností, nedostatků a vad.
- Bodové představují hodnocení zvířat, jehož výsledek je dán počtem sražených nebo naopak přidělených bodů v jednotlivých pozicích.
- Znamkové představují hodnocení zvířat, jehož výsledek je dán skladbou přidělených známek v jednotlivých pozicích.
- Kombinovaný – známky jsou navíc doplněné slovním zdůvodněním.
- Vyřazovací – hodnocení zvířat, jehož podstatou je vzájemné porovnávání jednotlivých zvířat na konkrétní výstavě.

Posuzovací systém by měl být jednoduchý, přehledný a vyhodnotitelný. Předností znamkového systému nebo dobře nastaveného bodového systému je, že umožňuje statistické vyhodnocení. Na školení byl představen příklad statistického hodnocení mezigeneračního posunu kvality sebritek. Pracuje se v něm s průměry známek v jednotlivých pozicích v průběhu let.

Pro proces posuzování je nezbytný správný výklad následujících pojmů:

Třídy – základní kategorie rozdělující zvířata podle kvality.

Bodová hodnota doplňuje hodnocení ve třídách o číselnou hodnotu potřebnou pro statistické vyhodnocení.

Znamky – ve znamkových systémech určují kvalitu jednotlivých plemenných znaků.

Přednosti – kvalita jednotlivých znaků odpovídající standardu nebo zřetelně převyšující průměr populace.

Nedostatky – drobné, méně významné odchylky od standardu.

Malé vady – větší, nikoliv podstatné odchylky od standardu

Velké vady

Nepřípustné (výlukové) vady

Kondice – stav zvířat v daném čase (stupeň vývoje, výživný stav, kvalita opeření, zdravotní stav), v průběhu života se mění.

V rámci procesu posuzování zvíře konfrontujeme:

1. Se standardem – konfrontace s představou vycházející z textu standardu (čtenému nebo uloženému v paměti)
2. S průměrem kvality celé populace – konfrontace s představou vycházející ze znalostí aktuální kvality plemene
3. S dalšími zvířaty téhož plemene a rásu

Pořadí závažnosti vad:

1. Nepřípustné vady
2. Geneticky podmíněné velké vady plemenného typu, rámce, konstituce a pohlavního výrazu
3. Geneticky podmíněné velké vady hlavních plemenných znaků
4. Geneticky podmíněné velké vady vedlejších plemenných znaků
5. Geneticky podmíněné malé vady hlavních plemenných znaků
6. Geneticky podmíněné malé vady vedlejších plemenných znaků
7. Geneticky podmíněné nedostatky
8. Nedědičné vady – výstavní kondice (např. špinavé peří)
9. Nedědičné

Třída	SE	EL	VD	DB	US
Nedostatky	+	+	+	+	+
Malé vady vedlejších plemenných znaků	-	+	+	+	+
Malé vady hlavních plemenných znaků	-	-	+	+	+
Velké vady vedlejších plemenných znaků	-	-	-	+	+
Velké vady hlavních plemenných znaků	-	-	-	-	+
Velké vady typu, rámce, pohlavního výrazu, konstituce	-	-	-	-	+
Nepřípustné vady	-	-	-	-	-
Nedostatky výstavní kondice (nedědičné)	+	+	+	+	+
Vady výstavní kondice (dědičné)	-	-	+	+	+

Využití zvířat:

Třída	Využití zvířat
SE, EL	špičková chovná zvířata, výstavní
VD	kvalitní chovná zvířata, lze jít na výstavu
SE, EL, VD	chovná zvířata 1. kategorie
DB	chovná zvířata 2. kategorie

V dalším příspěvku se přítel Pavel věnoval sjednocení výkladu vzorníku a změnám.

Vzorník – sjednocení výkladu a změny

Sjednocení výkladu – Vzorník – úvod a oddíl 3.9, str. 41: v případě rozdílnosti údajů v českém vzorníku a v zahraničních vzornících (včetně vzorníku evropského), platí na výstavách na území ČR (s výjimkou Evropských výstav pořádaných z pověření EE), údaje uvedené v českém vzorníku.

Sjednocení výkladu – Vzorník – úvod: Český vzorník je závaznou normou, platnou na území ČR. Z toho vyplývá, že údaje v něm uvedené, jsou pro posuzovatele závazné. Jedinou výjimkou může být situace, kdy posuzovatel zjistí v textu zásadní chybu, jejíž respektování by mělo za následek nesprávné posouzení. V takovém případě není povinností posuzovatele tento chybný údaj respektovat, ale je oprávněn provést na vlastní odpovědnost posouzení podle svého uvážení. O zjištěné chybě ve Vzorníku je pak povinen neprodleně informovat kteréhokoli člena výboru sboru posuzovatelů, nebo standardové komise.

Sjednocení výkladu – Vzorník – úvod a oddíl 3.4, str. 14 Na výstavách v ČR se při posuzování drůbeže používá výhradně český posuzovací systém. Použit jakýkoli jiný systém lze jen se souhlasem ÚOK, který je možný pouze u mezinárodních výstav pořádaných z pověření EE (typickým příkladem jsou evropské výstavy).

Sjednocení výkladu – Vzorník – oddíl 3.9, str. 41: Za platné české registrační kroužky jsou považovány pouze plastové kroužky pro drůbež distribuované prostřednictvím ČSCH, které mají označení EE a barvu odpovídající danému ročníku.

Sjednocení výkladu – Vzorník – oddíl 3.9, str. 41: Zvířata musí být před posuzováním pořadatelem výstavy zvažena a údaje o hmotnosti musí mít posuzovatel na začátku posuzování k dispozici. Tuto svoji povinnost pořadatelé výstav stále častěji přenášejí na vystavovatele, kteří však často drůbež neváží, ale uvádějí ideální hmotnost opsanou ze vzorníku, což lze považovat za pokus o klamání posuzovatele. Při zjištění této skutečnosti pak vystavovatel s pořadatelem přehazují vinu jeden na druhého a posuzovatelé nevědí, jak tento problém řešit. V takových případech je třeba vycházet ze dvou platných ustanovení. První ukládá pořadateli výstavy zajistit posuzovateli údaje o hmotnosti posuzovaných zvířat a druhá umožňuje za pokus o klamání posuzovatele postih spočívající

v neposouzení daného zvířete. Z toho pak vyplývá pro posuzovatele nutnost zachovat následující postup:

1. Do kolonky „hmotnost“ uvést údaj získaný od pořadatele
2. V případě pochybnosti o jeho správnosti požádat pořadatele o převážení zvířete, které je pořadatel povinen provést.
3. Při zjištění výrazné odchylky od uvedené hmotnosti, zvíře neposuzovat, ale zařadit do třídy „N“.
4. Na plochu oceňovacího lístku pak výrazným písmem vypsát následující zdůvodnění: „Pokus o klamání posuzovatele – kontrolním převážením byla zjištěna výrazně odlišná hmotnost xx kg.“ Odpovědnost za uvedení klamavé informace a tedy i za neposouzení zvířete si pak musí spolu vyřešit pořadatel výstavy a vystavovatel.

Změny od 1. 7. 2015

- Vzorník – oddíl 3.12. str. 86: způsob hodnocení vad ve stavbě kostry

Změna: Ruší se hodnocení vad ve stavbě kostry v 6. pozici oceňovacího lístku. Tyto vady budou nadále postihované a slovně uváděné v těch pozicích, kterých se týkají (např. křivá prsní kost ve 3. pozici – trup, výskyt ostruh u slepic ve 4. pozici – běháky atp.)

- Vzorník – oddíl 3.9, str. 41: Ruší se ustanovení o toleranci kroužků z minulého roku u mladých zvířat.

Změna: Mladá zvířata označená kroužky z minulého roku se ohodnotí třídou N, v pozici 6 obdrží známku 0 s poznámkou „Ročník kroužků neodpovídá stáří zvířete.“

- Vzorník – oddíl 3.9., str. 42: ruší se povinnost určování pohlaví u vodní drůbeže posuzovatelem.

Změna: Určení pohlaví vystavených zvířat je u všech druhů drůbeže výhradně záležitostí majitele zvířat a ten musí uvést jejich pohlaví ve výstavní přihlášce. Tato povinnost se tedy týká nejen chovatelů kurů, ale i chovatelů hus, kachen, pižmovek, krůt, perliček a křepelek. Posuzovatelé mají pak povinnost posuzovat zvířata v souladu s údaji o pohlaví, která uvedl jejich majitel, což znamená, že zvířata přihlášená jako 1,0 musí posoudit jako samce a zvířata přihlášená jako 0,1 musí posoudit jako samice. V případech, kdy má posuzovatel větší pochybnost o správném určení pohlaví majitelem, tzn. pokud u zvířete převládají spíše znaky opačného pohlaví, uvede v příslušné kolonce lístku to pohlaví, které uvedl majitel zvířete a tento údaj doplní poznámkou „údaj chovatele“ (příklad: 1,0 – údaj chovatele). Jestliže majitel zvířete pohlaví neuvede, určí je posuzovatel, ale pouze podle převažujících druhotných pohlavních znaků v jeho fenotypu a tento svůj odhad uvede do kolonky „pohlaví“. Pokud si však nebude svým odhadem naprosto jistý, doplní jej otazníkem (příklad: 1,0 ?). Doplnění otazníku je pak třeba chápat jako sdělení posuzovatele, že údaj o pohlaví zvířete uvedený na lístku, nemusí případně odpovídat skutečnosti.

Z uvedeného vyplývá i odpovědnost za správné určení pohlaví u prodejných zvířat. Tuto odpovědnost mají vůči kupujícím výhradně prodávající majitelé zvířat, nikoliv posuzovatelé.

Změna s okamžitou platností – zdrobnělé sasexky – změna barevného rázu

Změna: Ruší se ráz K138 – bílé světle kolumbijské a nahrazuje se rázem K127 – bílé kolumbijské. Ke změně dochází z toho důvodu, že u zdrobnělých sasexek u nás bílý světle kolumbijský ráz podle údajů klubu a zjištění z výstav z poslední doby, neexistuje. Pozor - u velkých sasexek zůstává ráz K 138 – bílé světle kolumbijské!

Změna s okamžitou platností - drážďanky – chybně uvedený barevný ráz ve vzorníku.

Změna: namísto chybně uvedeného rázu K 142 – zlatohnědé, má být uveden ráz K 139 – červenozlaté.

Změny s okamžitou platností – názvy některých plemen – na základě rozhodnutí Evropské standardové komise se mění názvy následujících plemen takto:

Leghornky	na americké leghornky
Krůty standardní	na krůty německé
Kachny kampbelky	na kachny kampbelky německé
Kachny ruánské	na kachny ruánské anglické
Kachny ruánské světlé	na kachny ruánské francouzské

Připomenutí dříve provedených změn standardů:

Bojovnice tuzo – Změna (doplnění) barvy kůže a běháků: v charakteristice plemene je třeba doplnit dále uvedený (podtržený) text: „kůže žlutá nebo bílá“ a v popisu běháků doplnit „se žlutými nebo bílými chodidly“ a dále škrtnout ve VV text „bílá barva chodidel“.

Bojovnice indické – Změna výlukové vady na velkou vadu – chybějící uzdička: nově platí následující text: „chybějící uzdička není výlukovou, ale pouze velkou vadou“.

Maransky – Změna rázu: ve standardu plemene škrtnout barevný ráz K 114 – Černé měděněprsé a namísto něj dopsat nový ráz K 255 – Černé měděněkrké. Požadavky jsou jako u rázu K 096 Černé zlatokrké, jen zlatá a hnědá barva v opeření musí připomínat odstínem a výrazným leskem zbarvení mědi.

Kachny kampbelky - ráz bílé - Změna zbarvení zobáku a běháků: nově platí následující text: „Zobák je oranžový až žlutavý, zelenavé skvrny jsou přípustné. Zbarvení běháků je oranžové až bledě růžové“.

V dalším příspěvku přítel Štolba seznámil přítomné se změnami hmotnosti vybraných plemen od 1.7.2015.

Přítel Hrubeš přednesl informaci týkající se **evidence posuzování za rok 2014**. Připomněl, že je nutné zasílat přehled posuzování včetně soupisových archů do konce ledna. Seznámil přítomné s novými soupisovými archy. Informace o každém oceněném zvířeti budou na samostatném řádku. Připravuje se i změna oceňovacího lístku.

Posuzování vybraných plemen a rázů – sjednocení rozdílných výkladů standardu

Přítel Žuffa popsal původ slepic **livorno**, jejichž šlechtěním po importu do Ameriky vzniklo plemeno **americké leghornky**, které se později vrátilo zpět do Evropy. Jedná se o štíhlá plemena lehkého typu s výraznými rozdíly v typu, postoji a nesení ocasu. Kohout livorna má středně dlouhý trup, dozadu klesající s dobře zaobleným přechodem v ocas. Kohout **vlašky** má vodorovně nesený trup, oblouk mezi linií zad a ocasu je mělký. Ocas kohouta livorna je plný, bohatě opeřený, vysoce nesený v úhlu 55 až 60 °. Kohouti vlašek mají méně otevřený ocas nesený v úhlu 30 až 40 °. Souhrnně řečeno kohouti livorna jsou štíhlejší, mají výše nesený trup, výrazněji klesající linii zad a výraznější přechod v sedle. Trup slepice livorna je méně vzpřímený než u kohouta, linie zad je u slepic livorna a vlašek stejná, mají vodorovný trup, zaoblení prsou je taky stejné. Rozdíl je v ocasech slepic. Livorno má mírně otevřený ocas nesený v úhlu 30 až 45 ° a vlaška má částečně uzavřený ocas nesený v úhlu 30 °.

Slepice livorna mají tedy více vějířovitě nesený ocas než slepice vlašek. Zdrobnělé livorno se téměř nevyskytuje. Velké rozdíly jsou patrné u kvalitních zvířat. Některé žíhané vlašky mají typ livorna. Dále zmínil plemeno **leghornky anglické**, které se u nás prakticky nevyskytují. Mají velkou hlavu, kratší úzký trup a úzký, méně vyvinutý ocas. **Leghornky holandské** jsou bílé černě strakaté. Jde vlastně o vlašky s tímto rázem. Na Slovensku jsou nyní ankonské slepice v barevném rázu černé bíle skvrnité. Měly by být robustnější než vlaška.

Ivan Pavel se v dalším příspěvku zaměřil na rozdíly mezi **hempšírkami, barneveldkami a plymutkami**. V roce 1990 byly dost odlišné, v současnosti je vidět posun šlechtění ke společnému typu – k uniformní středně-těžké slepici. Plymutky od vyandotek poznáme podle hřebene, plymutky nyní mají kypré peří jako vyandotky. Plymutky by měly mít z těchto tří plemen nejmenší hlavu a menší hřeben a laloky. Hlava větší než střední je u plymutek velká vada. Tento problém bývá zejména u plymutek bílých. Hřeben má být mělce řezaný, jemné struktury. Barneveldky mají větší hlavu a hřeben než plymutky. Hempšírky by měly mít poměrně velký hřeben a laloky (z těchto tří plemen největší). Přítel Zemek, předseda klubu hempšírek, upozornil na problém s velikostí hlavy u hempšírek, která bývá jemnější, což je velká vada. Ocas by měl končit ve výšce oka, temene. Tělesný rámec je u těchto plemen stejný. Nejmenší by měla být barneveldeka a stejně velká hempšírka a plymutka. Přítel Horák upozornil na dovozy barneveldek s velkými hřebeny. U zdrobnělých bude stále větší problém rozeznat barneveldky a hempšírky. Přítel Šonka připomněl významné osobnosti chovatelů plymutek – přítele Dvořáka, syna skladatele Antonína Dvořáka, přítele drůbežáře Jarolíma a přítele učitele Firsta.

Dále se přítel Pavel věnoval plemenu **minoroky**. Minoroky jsou nejtěžší z lehkých plemen, musí mít nejvyšší postoj, trup jen mírně zvednutý, ocas v linii zad a ze všech plemen největší hlavu. Slepice musí mít klopený hřeben, vodorovně nesený sevřený ocas. Zdůraznil, že nelze tolerovat zvířata s tmavými běháky a typem mizerné drobné vlašky (brak).

Přítel J. Král upozornil na problémy u **velsumek**. Hlavně u zdrobnělých je problém v typu. Protáhly se trupy. Nejsou klenutá prsa. Dalším problémem jsou hlavy – vytratily se kulaté hlavy. Kohouti mívají hrubší hlavy, přerostlé hřebeny, hrubé laloky. Hřeben kohoutů by měl mít 5 až 6 zubů. Pokud má 4 zuby je to nedostatek, ale hlavní je tvar a velikost hřebene, jeho struktura a pravidelnost. Slepice mají často protáhlé hlavy, dlouhé zobáky. Dlouhé hlavy a zobáky jsou znaky špatné nosnice. Často mají úzké, dlouhé ocasy. U kohoutů bývá málo opeření – není plný ocas, dlouhé srpy. Dalším problémem jsou vysoké nohy, vysoké holeně. Na prsou kohoutů bývá tmavá barva, vytrácí se 3 barvy. Kresba slepic je taky velkým problémem. Téměř se ztratilo pepření, osténková kresba se vytrácí, u ocasu je černá barva nebo až vlnitá kresba. U velsumek je tedy třeba hlavně trestat hlavy, trup a opeření. Přítel Pavel upozornil na podsady. U všech divokých zbarvení je bílá podsada výlukovou vadou. Dále nesmí být prohnědlé vnitřní prapory letek. U modře rezavě koroptvích chybí kreslení pláště (90 % slepic nemá pepření). Dlouhé hlavy a zobáky jsou znaky špatných nosnic.

V následujícím příspěvku se přítel Kalaš věnoval **rozdílům mezi australkami a žerzejskými obry**. V důsledku nedostatku zvířat, dochází u nás ke křížení a ke splývání rozdílů. Rozdíl je v horní linii a v nasazení ocasu. Trup obrů je výrazně obdélníkový (typově velká rodajlendka), trup australek je kratší. Linie zad u obrů je dlouhá, jejich hlava je výrazně větší. Hlavním znakem australek je bílá kůže a bílá chodidla. Žerzejské obři mají vždy alespoň nažloutlou kůži noh. Dále se liší charakterem opeření. Australky mají kypré peří. Žerzejské obři se vyskytují ve třech barevných rázech – černí, modří a bílí.

V dalším příspěvku se přítel Pavel věnoval **sebritkám**. Naše špičková zvířata jsou absolutní evropskou špičkou. Pro výstavy toto plemeno potřebuje klece ve výšce očí. U zvířat je důležitá předvýstavní drezura. Trup mají krátký, záda krátká s výraznou lyrou, nutný je široký rozevřený ocas. Po 10. měsíci věku musí být prsa výrazně klenutá. Do té doby, je třeba tolerovat menší osvalení. Postoj mají středně vysoký, kohouti i slepice musí mít spuštěná křídla. Špička zobáku, trn hřebene a okraje laloků vytvářejí kružnici. U zlatých černě lemovaných jsou tmavé oči – hnědočerné až černé,

svítivé. Červené ušnice u slepic jsou zbožným přáním. Bývají popelavé, promodralé, prošedlé, pokud nejsou bílé, je třeba být k nim tolerantní. Hřeben sebritek je kratší, širší a hrubší než u bantamek. Měl by mít odstávající trn. Trn nesmí být úzký jako u bantamky. Ohnutý trn hodnotíme známkami 2 nebo 1. Je potřeba se zaměřit na ocasy kohoutů. Kohoutům ve druhém a dalším roce méně rostou ocasy. Ocas musí být široce nasazený. Opeření musí být co nejširší. Opeření kohoutího typu u nich nesmí být – to je minulostí. Užší peří není velkou vadou, výlukou bychom hodnotili až kohoutí typ opeření. Základní barvu mají bílou, zlatou nebo citronovou a lem po celém obvodu pera. Lemované by mělo být veškeré peří. Podsada by měla mít barvu lemů. Nesmí mít osténkovou kresbu ani pepření. U cca 10 % populace jsou dnes zamouralé ocasy. Dobrou selekci se to daří eliminovat. Málokdy bývají dobře prokreslené ruční letky – musí tam být aspoň nějaká kresba. Z rubové strany bývá vidět pepř na loketních letkách, zezadu pepř v rejdrovácích. Sebritky jsou u nás šlechtěny rodinou Zábranů.

Změna s okamžitou platností – SEBRITKY – změna názvu a popisu barevného rázu K 170 A – Bílé stříbřitě lemované.

Změna: Na základě rozhodnutí Evropské standardové komise se mění název tohoto rázu na „Bílé hnědě lemované“. Nový popis: základní barva je smetanově bílá, barva lemů je světle hnědá až stříbřitě hnědá.

Novošlechtění **mosetky** mají hlavu vousáče, musí mít „hřívu“, ale trn má u nich odstávat jako u sebritek. Slepíčky, hlavně u citronového rázu, mají často začernalý hřeben – je to alternativní znak. U jiných rázů (zlatých, stříbrných) jde o malý nedostatek.

Přítel Jokiel hovořil o plymutkách žlutých a červeně koroptvích. U **plymutek žlutých** chceme jednotnou barvu, ale pigment v ocase by měl zůstat. Nějaký černý pigment v rejdrovácích je třeba tolerovat. Černý pigment napomáhá lesku a pevnosti peří. Barva brků a ostnů letek má být žlutá, ale báze brků jsou v 99 % případů probělené. Je třeba mít přiměřené nároky. Žlutá barva je řízena geny Evh (barva pšeničná modifikovaná modifikačními faktory) nebo ey. Recessivní žlutý gen ey tvoří barvu mírně světlejší pšeničné. Dědičné založení se pozná za 3 až 4 měsíce po přepeření. U nositelů genu ey pigment vlivem slunce z opeření mizí. Je potřeba odstraňovat tato zvířata z chovu. Nositel genu Evh zůstane stejně zbarvený. Peří slepic musí mít lesk. Vždy bývá u nich nějaký strukturální lem, ty je třeba trestat přiměřeně. Podsada by měla být žlutá.

Plymutky červeně koroptví vlnité chovají u nás pouze dva chovatelé. Na konci pera musí být hnědá barva. Nelze u nich docílit čistých lemů prsou. Od kořene per nesmí vycházet hnědá barva. To je obrácená kresba, která se musí trestat známkou 0. Kresbu velsumek je třeba trestat v pozici peří známkou 0.

V následujícím příspěvku se Ivan Pavel věnoval **rodajlendkám**. U slepic se požaduje stejný lesk jako u kohoutů. Čím je vyšší procento rozvolněných praporů per, tím je lesk vyšší. V honbě za leskem se vybíraly slepice s úzkým peřím a tím docházelo k zúžování peří až tak, že nejkrásnější slepice mají peří kohouta. Faktor pomalého opeřování mají v extrémním provedení (uplatňuje se nejen gen k). Musí se uplatňovat vliv pohlavních hormonů. Vychýlen je poměr ve prospěch samčích hormonů. K tomu, aby se změnilo toto peří, musí se změnit poměr hormonů. Na speciální výstavě ve Šternberku byly vidět u slepic kohoutí ocasy, hrubnoucí hlavy a změny v pohlavním výrazu. Slepice začínají snášet později, některé až v 11 měsících. Honba za leskem vede ke snižování užitkovosti. Jedinou možností je, nevyžadovat stejný lesk u slepic jako u kohoutů. Je třeba trestat tvar peří v sedle známkami 1 nebo 0. Také je třeba trestat opeření běháků známkami 1 nebo 0.

V rámci nedělního školení se věnoval přítel Štolba **hodnocení břicha u kachen**.

1. skupina kachen s kýly – hmotnost v prvním roce 4,5 až 5 kg u kačerů a 3,9 až 4,5 kg u kachen, kachny ruánské, k. elsberské

Mají mohutný velký trup, prostorné kýly od krku přes prsa, končí na konci trupu. Sledujeme utváření kýlu, vadou je kýl zvlněný, prohnutý. Zadní část kýlu se někdy roztáhne, vytvoří se „kalhoty“. Kalhoty nesmí jít do dvojitého podbřišku.

2. skupina kachen – hmotnost v prvním roce u kačerů 3,5 až 4 kg, u kachen o půl kg méně, kachny orpingtonské, kachny pekingské americké, kachny pekingské německé kolmé

Mají mohutné trupy, břicha jsou výrazně utvářená, hluboká, poněkud spuštěná. Vadou jsou břicha volná, velkou vadou je nevýrazné břicho nebo vykasané břicho, výlukovou vadou dvojité podbřišek.

3. skupina kachen – hmotnost v prvním roce u kačerů kajug 2,5 až 6 kg, křivozobky, pomořanské, selské, saské, starorýnské

Požadujeme u nich dobře vyvinutá břicha. Kachny pomořanské a selské mají hluboká břicha. Vadou jsou břicha, která nejsou výrazně hluboká. Výlukou vadou jsou u nich jednoduché podbřišky.

4. skupina kachen – typ kachny čárkované (2 až 2,5 kg), welští harlekýni, overberšské, kampbelky

Jde o plemena s protáhlým válcovitým trupem, s méně výrazným břichem, kromě kampbelek. Velkou vadou jsou výrazně spuštěná břicha.

5. skupina kachen – kachny smaragdové, vysokohnízdící létavé, zakrslé

Jejich trup je na průřezu kruhový nebo elipsový. Kachna smaragdová a vysokohnízdící mají nejméně vyvinuté břicho, ale nesmí být spuštěné. Šířka trupu je u kachny smaragdové menší než jeho hloubka. Kachna zakrslá má z nich břicho nejvíce vyvinuté, nesmí být u nich ale dvojité podbřišek. Zakrslá kachna má větší šířku trupu než jeho hloubku. Bohaté peří ji ještě rozšiřuje.

Partii břicha je třeba hodnotit v absolutním klidu. Při vzruchu se jednoduchý nebo dvojité podbřišek stáhne. V době tvorby vejce, jsou i u kachen s méně vyvinutými břichy, břicha větší.

6. skupina – indiští běžci

Mají pevné břicho, které je málo znatelné. Pokud bude břicho výraznější (těžší zadek), jedná se o větší vadu.

V následujícím příspěvku se přítel Štolba zaměřil na **nežádoucí znaky** u kachen, zejména na **účesy**. Rozdělil kachny do několika skupin. Účes má mít kachna pekingská kolmá, která patří do skupiny peří 1. Účes tvoří delší mírně zahnutá pera nahoru. Účes začíná na týlu, vytváří se v horní třetině krku. Výlukovou vadou je u ní chybějící účes, velkou vadou štíhlý krk. Má kypré peří, bohatý prach evokuje silný krk. Kachny saské mají silný krk a docela často se u ní vyskytují účesy.

Všechny kachny ze skupiny peří 2 mají slabší krk než kachny saské, mají peří s bohatým prachem. Z nich mají nejsilnější krk kachny pomořanské, druhý nejsilnější kachny americké pekingské a nejtenčí krk kachny ruánské. U kachen amerických pekingských je velkou vadou řídké odstávající peří. U ruánských anglických se vyskytuje velká vada – tvrdé peří.

Kachny ze skupiny peří 3 – kachny orpingtonské, kajugy, křivozobky, čárkované, mají krk úzký, směrem nahoru se rozšiřuje. U kachen čárkovaných je měkké odstávající peří vadou. V této skupině se nepreferuje tak bohatý prach, účesy se vykytují méně často.

Kampbelky mají jinak strukturované peří na krku, jsou na přelomu skupiny 3 a 4.

Mezi kachny skupiny peří 4 patří např. kachny zakrslé, starorýnské. V horní části krku mají prachového peří méně, krk je tam slabší. Jejich peří je nepřilíživě jemné, husté, přilehlé. Vadou je odstávající peří. Zakrslé kachny mají hlavu bohatě opeřenou, účes se může vytvářet, slabý krk pod hlavou, krk je krátký, zesilující směrem k trupu. Peří je u nich bohaté, mají víc prachu než kachny se slabým krkem.

Elsberská kachna, která nebyla zařazena do skupin, má tenký krk. Výlukovou vadou je u ní silný krk a odstávající peří. Indičtí běžci mají štíhlé krky, tvrdé těsně přilehlé peří. Výlukovou vadou je u nich silný krk, velkou vadou je peří měkké, řídké.

Účes lze očekávat u kachen saských, u skupiny 2 (pomořanské, americké pekingské, méně tím trpí kachny ruánské), v dalších skupinách se vyskytuje méně. Pokud jde peří do účesu, musíme být přísní u štíhlých krků. Velmi přísní budeme u indických běžců. Převážnou část síly krku dělá opeření. U plemen, kde má být silný krk, peří se bude zvedat, napíšeme náznak účesu.

Další příspěvek Ivana Pavla byl věnován **opeření sedla a holení**. V poslední době se vyskytuje problém – netypické opeření sedla a holení. U většiny plemen se požaduje přilehlé peří. Zvýšený podíl prachu v krycím opeření vytváří podušky. U těžkých plemen je to žádoucí, u zakrslých a velkých kočinek a brahmánek čím větší, tím lepší. U lehkých a původních zakrslých (bantamky, vousáči, sebritky) být nesmí, jde o výlukovou vadu. U některých středně těžkých plemen se stávají běžným znakem. Jde o větší až velkou vadu. Čím je požadováno bohatší peří, tím je poduška u nich menší vadou. U plymutky jde o velkou vadu, která by se měla hodnotit známkami 1 nebo 0. Podušky se vyskytují v sedlech, na holeních. U hempšírek má 50 % populace podušky v různém rozsahu. Hempšírky mají široké kypré peří, u nich je třeba podušky trestat známkami 2,1. U barneveldek a rodajlendek jde o velkou vadu (i výlukovou). V poslední době se podušky vyskytují i u araukan (velká vada). Vyandotky mají kypré opeření holení a podušku v náběhu ocasu – to je v pořádku.

V dalším příspěvku se přítel Pavel zaměřil na **stavbu křídel**. Ve stavbě křídel neřešíme ramenní letky. První křídelní krovky, které překrývají ruční letky, se nazývají brčice. Mají charakter letek, bývají na nich prvky kresby odpovídajících letek. Ručních je 10, loketních 12 (a osově pero), tj. 13. Axiální letka (osově pero) je první loketní letka. **Mezera v letkách** znamená, že chybí axiální pero nebo se rozevívá kloub. Bojovnice ko šamo a jamato mají mezeru v letkách jako alternativní znak, otevřené křídlo se u nich nehodnotí jako přednost ani jako vada.

Dále přítel Pavel upozornil na **nůžkové křídlo**. Trestáme ho známkami 0 až 1, vyskytuje se u těžkých plemen, u brahmánek, kočinek, tuluských hus. U této vady jsou ruční letky nesené správně, loketní letky nesené dolů. Jde o chybné skloubení křídel.

Častou vadou u indických běžců je **vyklopené (vyvrácené) křídlo**. U této vady ruční letky obráceně překrývají letky loketní (skládají se ruční, pak loketní letky). Vadu hodnotit známkou 0. Svěšené křídlo je standardním znakem u sebritek a antverpských vousáčů, u původních zakrslých plemen. Obecně křídlo nesené níže než v ose trupu je vada (velká až výluková). Tato vada se vyskytuje zejména u kohoutů. U velkých plemen je třeba tuto vadu postihovat přísně, u zdobných plemen náznak této vady tolerujeme, protože mají gen zakrslých plemen. Letky mají být schovány pod sedlovým závěsem. Posuzovatelé tuto vadu nepostihují. Do pozice křídla je třeba uvádět počet ručních letek, pokud je vyšší (např. 12, 11), ale udělit známku 3, pokud je křídlo správně nesené. Vyskytuje se u hempšírek, rodajlendek, plymutek a vyandotek. Poznámku je třeba dát i do soupisového archu (počet letek).

Další příspěvek věnoval přítel Pavel **zbarvení hempšírek**. Název barevného rázu měděně červené a jeho popis byl pouze v ČR. Nyní se bude používat nový název **zlatohnědé**. Patří do skupiny kolumbijských kreseb s redukcí. Bývá u nich nejednotný odstín, barva červená nebo zlatohnědá. U slepice by měla být jednotná po celém těle se světlejším, lesklým krčním závěsem. Zvířata, která působením slunce získají skvrny, je třeba z chovu vyřazovat. Tato zvířata mají recesivní pšeničný gen. Kvůli lesku musí být slabý strukturální lem podobně jako u žlutých plymutek. Minimální rozdíl by měl být v odstínu plochy pera a osténku. Kohouti by měli mít zbarvení na prsou jako slepice. Pokud u kohoutů chybí trojtón je třeba udělovat známku 1. U kohoutů musí být nejsvětější krční závěs, tmavší sedlový závěs a nejtmaší záda a štíty křídel. Podsada by měla být žlutě lososová. Náznak šedého pigmentu v podsadě je vadou, šedá podsada je vadou výlukovou. U kořene ocasu je možné tolerovat cca 2 pera se zabělenou podsadou, ale chuchvalce bílých per v podsadě postihovat nulou. Posuzovatelé nejednotně přistupují k hodnocení kresby, je požadována v krčním závěsu, letkách, brčících a ocase. Evropský standard vyžaduje kresbu u kohoutů jen na koncích krčního závěsu. V Německu se tato kresba neřeší. Přítel Pavel vysvětlil, že genetické založení kresby u kohoutů a slepic je stejné, není vázáno na pohlaví. U stvolových kreseb je kresba kohoutů méně výrazná než u slepic. Je třeba netolerovat beztrestně, pokud kresba v krčním závěsu chybí. U kohoutů je vyžadována slabá černá kresba u spodního okraje per – nesmí být nad třetinou závěsu. U slepice má být kresba na prvních 4 řádcích per – zřetelná černá kresba v dolní třetině závěsu do poloviny závěsu. U ručních letek musí být zřetelná kresba, pokud není, je třeba hodnotit známkou 1. Kresba nesmí být u kohouta v sedlovém závěsu. Pokud tam bude viditelná kresba, je třeba zvíře vyloučit. Skvrny - pepření na krytech křídel je třeba u slepic trestat výlukou, 2 až 3 tečky trestat známkami 3 a níž. K hodnocení zbarvení hempšírek proběhla rozsáhlá diskuze, do které se zapojili p. Žuffa, Pavel, Zemek a Kaštovský.

Přítel Kalaš přednesl příspěvek **Krůty české – důležité znaky typu a zbarvení**. Zaměřil se na rozdíly mezi krůtou českou a německou standardní. Krůty české mají nižší nohy a holeně, hruškovitý tvar trupu a nižší úhel nesení trupu. Krůty české mají zelený lesk namísto bronzového lesku standardních krůt. Standardní krůta nemá lesklé sedlo. Plášť trupu českého krocana je černý se zeleným leskem, sedlo černé sametově zbarvené. Šrafování křídel (střídání bílých a černých proužků) je u českých i standardních krůt. V rýdovacích je hnědočerná barva, šedočerný proužek, výrazná bílá barva. V poslední době se vyskytuje šedědivoký barevný ráz, který má černou barvu redukovanou na modrou. Pokud ukončení per není čistě bílé, ale mírně zahnědlé, jde u českých krůt o vadu hodnocenou známkou 2. Ze spodní strany rýdovacích per je vidět housenkování. Pepřenou kresbu je třeba hodnotit známkou 1. Často chybí černý proužek, toto je třeba hodnotit známkami 1 nebo 0.

V dalším příspěvku se přítel Peter Žuffa se věnoval odlišnostem mezi husami labutími, africkými, cholmogorskými a jejich kříženci. U **husy labutí** vyžadujeme vysoký postoj, jemnou hlavu a vysoko nesený trup. **Husy africké** mají mohutný tělesný rámec, hmotnost minimálně 8 kg, velkou těžkou hlavu, výrazný lalok, dvojitý podbřišek. Ideální je vodorovné držení těla. **Husy cholmogorské** mají velký tělesný rámec podobně jako husy tuluské, ale nemají kýl, který je u nich výlukovou vadou. Mají výrazný dvojitý podbřišek, hrbol nesmí být u nich výrazný a nesmí směřovat dopředu. Zobák je u nich silný, při kořeni široký, dlouhý, lalok může být zvlněný, prsa výrazně zaoblená. Husa by měla mít bohaté peří s výrazným podílem prachového peří.

V následujícím příspěvku se přítel Pavel věnoval kachnám indickým běžcům, zejména **posuzování plemenného typu**. **Indičtí běžci** mají vzpřímený trup, štíhlý dlouhý krk, vysoký postoj, tvrdé přilehlé peří s minimem prachového peří. Podle vyjádření přítele Pavla, se kvalita

běžců v posledních 10 letech zhoršila. Osa krku, trupu, ocasu musí tvořit nepřetržitou přímku, běháky jsou posunuté dozadu, zadní prst se nesmí dotýkat země. Hlava je suchá, vyžadována je přímka v linii zobáku a hlavy. Při posuzování je třeba dostat zvíře do výstavního postoje. Ocas nesmí být zvednutý, vodorovně nesený ocas je třeba trestat výlukou. Vadou je těžké břicho pod ocasem. U vadného typu se ocas dostává mezi nohy. Ocas se nikdy nesmí dotýkat země, čím je výš od země, tím je kvalitnější.

Přítel Štolba se ve svém dalším příspěvku věnoval **pižmovkám**. Kačer by měl být široký, dlouhý, méně hluboký, měl by mít široký dlouhý ocas. Ocas do špičky je třeba trestat výlukou. Pižmovky musí mít dlouhá křídla. Mají zřetelné zúžení, zaškrčení pod hlavou. Ojedinelá bílá pírká na krku kačera v divoké kresbě představují jen drobný nedostatek. Často se vyskytuje hrubá bradavičnatost. Bývají prodloužená pera na hlavě, která u vzruchu vytvářejí účes. Účes mají i kachny (zvedají peří). U hnědých rázů může být prohnědlá barva na obličejí. Běháky plnobarevných rázů jsou černé, směrem ke světlejšímu rázu směřují k šedému tónu. Pižmovky modré se vyskytují ve dvou typech – s peřím zakončeným strukturálními lemy a s peřím bez lemu. Nejvíce lesku vyžadujeme u černých, po těle hnědě purpurový lesk. U hnědých vyžadujeme kovový lesk. U modrých, šedých, žíhaných bývá méně lesku, až tam téměř žádný lesk není. Všechny barevné rázy, vyjma bílého, mají tmavý nehet. U sedlových je třeba dávat pozor na to, aby měla zvířata oči stejné barvy. U sedlových často bývají strakaté běháky v černožlutém zbarvení.

Poslední odborný příspěvek přednesl přítel Kalaš. Věnoval se **husám landeským a jejich odlišením od kříženců s husami tuluskými a produkčních hybridů**. Kříženci mezi husou landeskou a tuluskou mají podbradky, zkrácené krky, vyskytují se u nich kýly. Hybridi na bázi husy landeské mají malé hlavičky, krátký zobák, bývají menší s vodorovně neseným trupem. Kříženci mívají nízkou hmotnost kolem 5 až 6 kg. Husy landeské musí mít velký mohutný trup. Často mívají problémy v kresbě, proužky kolem zobáku, bílou letku. Zobák musí být výrazný, dlouhý.

V průběhu školení proběhla diskuze a hlasování o místu příštího školení. Na konci školení přítel Bayer oznámil, že příští školení se bude konat ve dnech 20. až 21. 2. 2016 v Pardubicích, opět v hostelu Trim. Soupisové archy je třeba dodat příteli Hrušešovi do konce kalendářního roku. Poděkoval všem přednášejícím i přítomným za účast na školení.

Zapsala:

Ing. ZDEŇKA SZEBESTOVÁ